

İklim değişikliği ile ilgili ikinci sınıf uygulaması: Dünyayı Kurtaran Öfke¹

Sevinç Yılmaz, Sınıf Öğretmeni, Özel Çakabey Okulları

Problem: Çalışma hangi soruya yanıt arıyor? Yani amacı ne, neyi değiştirmeye veya oluşturmaya çalışıyor? Çalışma tamamlandığında beklenen katkı nedir?

Çalışma; günümüz dünyasını tehdit eden ve birçok canlının yaşam alanlarını yok etmeye başlayan iklim değişikliğinin ne demek olduğu ve en basit çözümleri neler olmalıdır sorusuna yanıt aramaktadır. Amaç; küçük yaş grup öğrencilerin iklim, iklim değişikliği, bu değişikliği tetikleyen etkenlerin ne olduğu, değişikliğin süreç içinde vermiş olduğu olayları ve sonuçlarını anlamlandırmaya ve farkındalığı kazandırmaktır.

Çalışma tamamlandığında beklenen durum;

- Öğrencilerin yaşadıkları dünyayı tanımaları,
- Neden-sonuç ilişkileri kurarak nasıl bir gelecekte yaşayacaklarını bilmeleri,
- Yaşadığı çevreyi bilmeleri ve araştırmaları
- Çevresel sorunlara karşı bireysel ve toplumsal önlemler almaları,
- Etkili çözümler üretmeleri

Geçmiş: Önceden nasıl yapılıyordu? Hangi yöntem(ler) kullanılıyordu? Ders nasıl anlatılıyordu?

Küçük yaş gruplarında belirli kazanımlar doğrultusunda verilen konu başlıklarından yola çıkılarak düz bir anlatım yapılıyordu. Örneğin; “Yakın çevresindeki doğal unsurların insan yaşamına etkisine örnekler verir.” kazanıma bağlı olarak etrafında yer alan örnekleri bularak ve açıklayarak devam edilirdi. Görsel ve video destekli, soyut olarak kalan ve hedefe yüzeysel bir şekilde ulaşılan bir ders planlaması söz konusuydu.

Yöntem: Çalışma nasıl yapıldı? Hangi yöntem veya yöntemler (sistem düşüncesi araçları) kullanıldı? Neden bu araçlar seçildi?

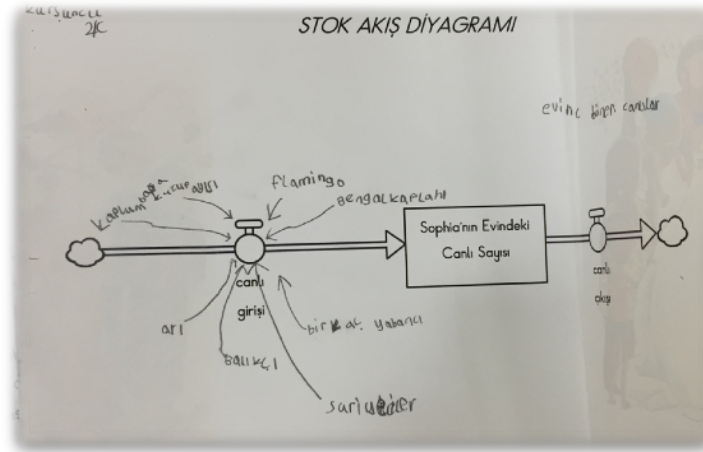
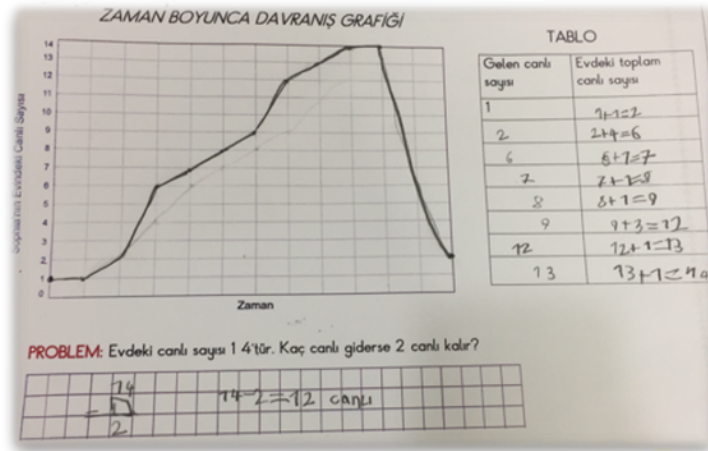
Bu çalışma; bütünsel olarak ele alınarak birçok etkinlik ile yapılandırılmıştır. Aynı kazanımı tekrar ele alarak süreç şu şekilde devam etmektedir. “Yakın çevresindeki doğal unsurların insan yaşamına etkisine örnekler verir.” kazanımı;

¹ Eğitimde Sistem Düşüncesi Haber Bülteni 41. sayısında (Ağustos 2023) yayımlanmıştır.

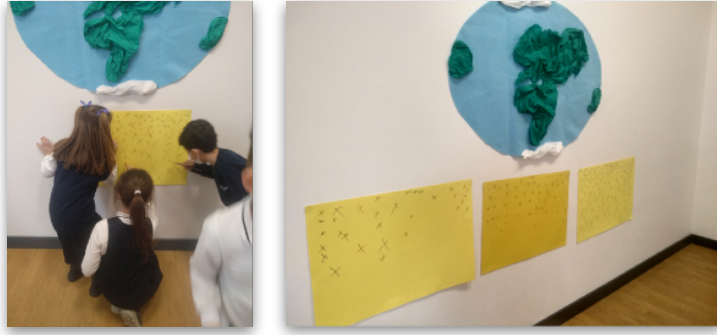
Aktif ve işbirliğine dayalı yaklaşımlar ele alınmıştır. Bu yaklaşımlar içinde bir çok yöntem ve teknik yer almaktadır. Çalışma boyunca sistem düşüncesi yaklaşımı ve araçları kullanılmıştır.

Öğrenciler, mevsim değişimleri hakkında yetişkinlerle birlikte bir röportaj yaptılar ve sorunu tespit etmeye çalıştılar. Süreci daha net görmeleri adına animasyon film izletilerek, sorunu belirginleştirmeye başladılar. Bu sorun aynı zamanda öğrencilerde bir merak duygusunu uyandırdı.

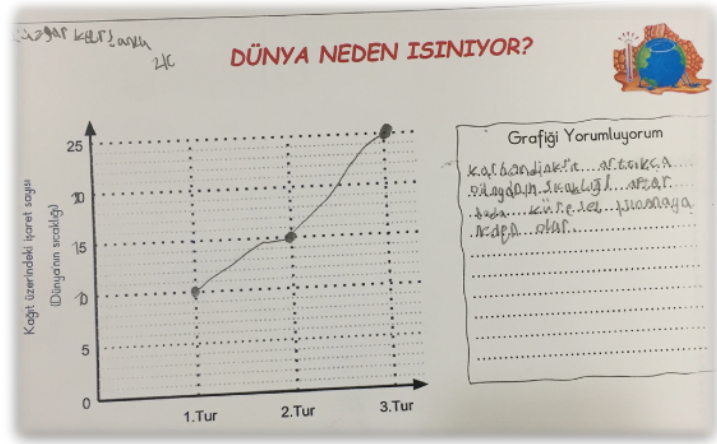
Sorunu daha iyi anlamak ve sorunun daha kapsayıcı olduğu hissetmek için Dünyayı Kurtaran Öfke kitabı ele alındı. Kitap, bu sorun nedeniyle yaşam alanları yok olmuş veya yok olmaya yakın bütün canlıları ilgilendiriyordu. Problem tespit edilmiş, artık bu problemin nedenlerini sorgulamaya gelmiştir.

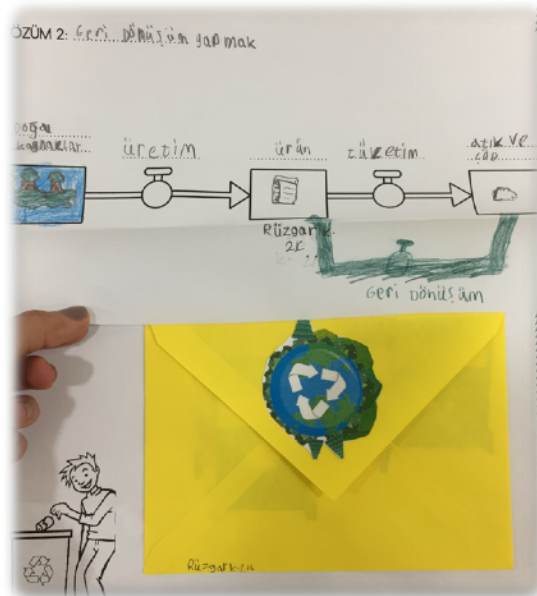
Bu aşamada, problem nedenini ulaşmak için Küre Isınırken oyunu oynatılarak dünyanın nasıl ısındığını göstermiştir. Oyun esnasında zaman boyunca davranış grafiği ele alınarak, kürenin nasıl ve ne zaman ısındığı yansıtılmıştır. Isınma sebepleri ve nasıl bir duruma geleceği ele alınmıştır.

Süreç devam ederken; var olan problem tespit edilmiş ve nedenleri hakkında belirginleşen bir tablo ortaya çıkmıştır. Sıra sorunu çözme aşamalarıdır. Aşamalar sırasında; zaman boyunca davranış grafiği, stok-akış diyagramı ve çıkarım merdiveni araçları kullanılmıştır. Çözüm başlıkları; ağaçlandırma, geri dönüşüm, çözüm bulaştırma ve eylem planı olarak ele alınmıştır.

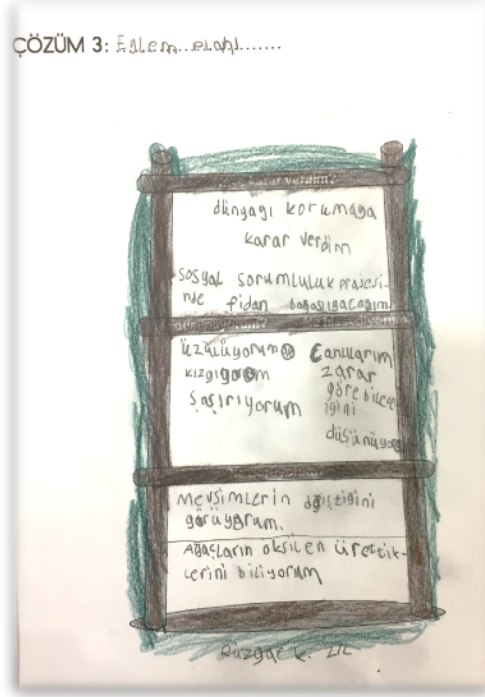

Bu araçlar, düşünmeyi görselleştirmeyi amaçlar. Bilişsel gelişim dönemi olarak daha somut işlemler düzeyinde olan öğrenciler bu araçları kullanarak soyut işlemler döneminin özellikleri olan neden-sonuç ilişkisi kurma ve çıkarımda bulunma yardımcı olur. Bu nedenle; sorunu bulmak, etkilerini büyük resimde görmek ve çözümler üretmek noktasında sistem düşüncesi araçları kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın sonunda ne oldu? Öğrenci çalışmalarından örnekler, öğretmenin gözlemleri, varsa değerlendirmeleri

Çalışma sonunda; öğrencilerin bir çok kavramı öğrendikleri, yaşadıkları dünyayı daha iyi tanıdıkları ve bireysel olarak katkılarının neler olacağını konusunda farkındalık oluştuğu gözlenmiştir. Geri dönüşümün önemi ve çöp yığınları oluşturmak yerine, tekrar kullanımları noktasında fikir edinmişlerdir.

Sonuç ve tartışma: Çalışmanın sonuçları neler? Geçmişte yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında olumlu ve olumsuz yönler neler? Bir kez daha yapılacak olsa nelere dikkat etmek gerekir? Neleri yapmak, neleri yapmamak önerilir?

Çalışma başında problemin tespiti, nedenleri ve sonuçları, sonuçların yarattığı olumsuzlara karşın çözümler üretilmiştir. Buna bağlı olarak yaşadığı çevreyi tanıyan, sorunu tespit eden ve sorun hakkında çözüm üreten öğrenciler olduğu gözlenmiştir.

Geçmişte yapılan çalışmalar ele alındığında sürecin; öğrencinin sorunu bulması, sorunun nedenlerini ve sonuçlarını ele alması, çözüm üretmesi noktasında hedefe tam anlamıyla ulaşmakta zorluk yaşanmıştır.

Bu çalışmada; farkındalığı arttırmak ve sürdürmek en büyük hedeflerdir. Bir öğrencinin farkındalığını kazanmak istediğinizde; merak duygusunu canlandırmak gerekir. Çalışmada sorunu tespit etme ve nedenlerini oyunlaştırma yöntemi kullanılarak merak duygu canlı tutulmuştur. Aynı zamanda ESD araçları kullanılarak; görselleştirme güçlendirmiş ve kalıcı hale getirilmiştir. Çözüm önerilerinde yaratıcı ve özgün çalışmalar ortaya çıkmıştır.

Çalışma boyunca; sorgulayıcı ve düşündürücü sorular sorarak, öğrencilerin keşfetmelerini sağlayıcı ve öğrenci merkezli bir yaklaşımı ele alarak süreci takip etmeye dikkat edilmelidir.

